

Persvragen Herziening vergadermodel gemeente Nunspeet

3 december 2024

Goedemiddag mevrouw Blom, beste Céline,

In het raadsakkoord 2022-2026 'Samen meer voor elkaar' staat dat het belangrijk is de gemeenteraad op een juiste manier in positie te brengen. De gemeente heeft onderzoek gedaan op welke wijze zij de lokale democratie richting de toekomst kan versterken. Met name is gekeken naar het aanpassen van het bestaande vergadermodel van de raadscommissies en raad, het organiseren van beeldvormende vergaderingen en het herzien van de mogelijkheden van spreekrecht.

Daartoe is het voorstel 'Herziening vergadermodel gemeente Nunspeet' gedaan. Dit wordt behandeld in de commissievergadering Algemeen Bestuur van 10 december en de raadsvergadering van 19 december a.s. U bent verantwoordelijk portefeuillehouder.

Vraag:

1. Wat is de definitie van de lokale democratie?

Voor de herziening van het vergadermodel gaat de gemeente Nunspeet het BOB-model hanteren.

BOB staat voor:

Beeldvorming tijdens beeldvormende bijeenkomsten, informatie- en thema-avonden, raadswerkgroepen en -klankbordgroepen en werkbezoeken.

Oordeelsvorming tijdens commissievergaderingen.

Besluitvorming tijdens raadsvergaderingen.

Beeldvormende bijeenkomst

De commissievergaderingen Algemeen Bestuur, Maatschappij en Middelen en Ruimte en Wonen blijven bestaan. Er kan echter niet meer worden ingesproken. Dit inspreken vindt plaats tijdens de Beeldvormende bijeenkomst. Eenmaal per maand voorafgaand aan de commissievergaderingen in die maand wordt een Beeldvormende bijeenkomst georganiseerd. Voor de beeldvormende avond kunnen collegeleden, medewerkers en eventueel deskundigen uitgenodigd worden in het kader van brede informatieverstrekking aan de raadsleden, maar ook voor de technische beantwoording van vragen van sprekers.

Ingesproken kan alleen over onderwerpen die op de agenda staan van de raadscommissies en/of de gemeenteraad. Inspraak heeft een gedeeltelijk interactief karakter want de raad luistert en stelt vragen maar er vindt geen debat of discussie plaats. Elke spreker krijgt maximaal vijf minuten het woord. De totale tijd die voor inspreken is gereserveerd op de agenda is een half uur.

Vraag:

Dit half uur is nu gereserveerd voor kritische en betrokken inwoners die inspreken over onderwerpen die zowel de commissies Algemeen Bestuur (AB), als Maatschappij en Middelen (M&M) als Ruimte en Wonen (R&W) betreft. De commissievergaderingen hebben echter een half uur inspreektijd per commissie.

Als er bijv. vijf personen voor AB, drie voor M&M en zes voor R&W inspreken bij een commissievergadering dan hebben deze sprekers de maximale vijf minuten inspreektijd. Nu met de beeldvormende bijeenkomst worden in dit voorbeeld totaal veertien personen met hun inspreektijd gepland in het maximale half uur. Dat betekent dat de inspreektijd van vijf minuten verkort wordt door de voorzitter. Dertig minuten delen door veertien personen is twee minuten spreektijd per persoon. Er wordt dus niet evenredig driemaal een half uur, zoals in de commissievergaderingen, inspreektijd gepland. Tijdens de beeldvormende vergaderingen blijft het bij slechts een half uur. De kritische en betrokken inwoner wordt op deze manier met het BOB-systeem blijkbaar de mond gesnoerd.

2. Wat vindt u hiervan?

De beeldvormende bijeenkomsten in de raadzaal worden niet uitgezonden via NotuBiz, maar wel in video opgenomen, zodat die later door eenieder (raadsleden en inwoners) teruggekeken kunnen worden.

Vraag:

NotuBiz is een raadsinformatiesysteem. Dit systeem stelt gebruikers in staat om online vergaderingen te volgen, documenten te raadplegen en informatie over politieke besluiten te vinden. Dit systeem wordt, naast meer dan 250 andere gemeenten en waterschappen, ook door de Gemeente Nunspeet reeds jarenlang gebruikt. Het biedt de mogelijkheid om vergaderingen te streamen zodat inwoners de lokale politiek live en online kunnen volgen. Dit draagt bij aan de toegankelijkheid van informatie voor de gemeenschap. Opname door video is kwetsbaar en onderhevig aan manipulatie want informatie of uitspraken kunnen achteraf verwijderd worden, een bijeenkomst kan per ongeluk niet opgenomen zijn of een opname kan kwijtraken. Met de NotuBiz live uitzending kan dat niet.

3. Wat maakt dat in het geval van inspraak door kritische en betrokken inwoners tijdens de beeldvormende bijeenkomsten NotuBiz en dus livestream niet wordt gebruikt?

Beeldvormende informatie- en themabijeenkomsten gemeenteraad

Daarnaast wordt in principe elke maand (behoudens het zomerreces) een facultatieve datum in het vergaderschema opgenomen voor thema- en informatiebijeenkomsten van de gemeenteraad ten behoeve van beeldvorming. Deze data in het vergaderschema gaan we benutten voor spreekrecht over niet-geagendeerde onderwerpen en wel van 19.30 uur tot 20.00 uur. Inwoners hebben hierbij ook de gelegenheid om ideeën of voorstellen bij de gemeenteraad onder de aandacht te brengen (pitchen). Betrokken inwoners kunnen dan

spreeken over zaken die in de gemeente óók kritische aandacht en oplettendheid verdienen maar niet op de agenda staan.

Aansluitend kan vanaf 20.00 uur een thema- of informatiebijeenkomst voor de gemeenteraad worden gehouden. Deze bijeenkomsten krijgen een openbaar karakter door deze uit te zenden via NotuBiz, zodat inwoners de gelegenheid hebben om de bijeenkomsten te volgen.

Vraag:

4. Het online live uitzenden kan als een 'gerechtvaardigd doel' worden aangemerkt. Het doel is een toegankelijke, laagdrempelige en transparante lokale politiek. Een dergelijke uitzending vergroot de betrokkenheid van de inwoner bij de gemeente Nunspeet en de politiek en vice versa. De onderlinge cohesie en interesse in elkaar in de samenleving wordt ook gestimuleerd omdat inwoners op deze manier van elkaar komen te weten wat er speelt of waar men zich zorgen over maakt.

Wat maakt dat spreekrecht over onderwerpen die niet op de agenda staan niet live online via NotuBiz wordt uitgezonden zodat inwoners hier geen enkele weet van kunnen krijgen of hebben?

Oordeelsvormende commissievergaderingen

Oordeelsvorming vindt plaats tijdens de commissievergaderingen. Voor agendapunten die tijdens de beeldvormende bijeenkomst aan de orde zijn geweest, moeten raads- en commissieleden terughoudend zijn in het stellen van aanvullende schriftelijke technische (gedetailleerde) vragen aan het college voorafgaande aan de commissievergadering.

Vragen:

Het vragenrecht stelt de leden van de raad in staat informatie te vragen over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het college of de burgemeester behoren. Op grond van deze bepaling kan een raadslid schriftelijke vragen stellen aan het college of de burgemeester, al naar gelang wie verantwoordelijk is.

Het college heeft een passieve en actieve inlichtingenplicht aan de raad. De passieve inlichtingenplicht is de klassieke informatieplicht die het college opdraagt de door de raad gevraagde inlichtingen te verstrekken. De actieve inlichtingenplicht verplicht het college uit eigen beweging de raad alle inlichtingen te verstrekken die de raad nodig heeft voor de uitoefening van zijn taak. Het college moet permanent nagaan welke informatie de raad behoeft voor een goede taakvervulling. Hier liggen grote politieke risico's als de raad het college in het ongewisse laat over de aard en omvang van de gewenste informatie.

5. Het heeft er alle schijn van dat ook de raads- en commissieleden met dit raadsvoorstel op deze manier de mond wordt gesnoerd. Wat vindt u hiervan?

6. Wat is de definitie van 'technische gedetailleerde vragen' en wie bepaalt deze definitie?
7. Wat zegt de Gemeentewet over het stellen van aanvullende schriftelijke technische (gedetailleerde) vragen door de commissies aan het college van burgemeester en wethouders, vooraf aan de commissievergadering?

Besluitvormende vergaderingen

Tijdens raadsvergaderingen vindt uiteindelijk besluitvorming plaats.

Rol en positie agendacommissie

De rol van de agendacommissie, bestaande uit de voorzitters van de fracties in de gemeenteraad wordt verbreed en versterkt. De agendacommissie wordt verantwoordelijk voor de organisatie van de beeldvormende bijeenkomsten aan het begin van de vergadermaand. En is verantwoordelijk voor het organiseren van beeldvormende

informatie- en themabijeenkomsten en werkbezoeken van de gemeenteraad. Verder wordt de agendacommissie verantwoordelijk voor het vaststellen van de voorlopige agenda's van de commissievergaderingen Algemeen Bestuur, Maatschappij en Middelen en Ruimte en Wonen. Raadsleden krijgen ook de gelegenheid om agendavoorstellen in te dienen bij de agendacommissie.

Vraag:

8. Hoe krijgen inwoners een onderwerp op de agenda van een commissie?

Financiën

De herziening van het Nunspeets vergadermodel heeft extra financiële gevolgen, namelijk:

- Het in video opnemen van de beeldvormende bijeenkomsten aan het begin van de vergadermaand. Meerkosten 2025 (vanaf mei 2025): € 1.900,00.
- Het in video uitzenden van de beeldvormende informatie- en themabijeenkomsten die facultatief zijn opgenomen in het vergaderschema (vanaf mei 2025). Meerkosten 2025: € 515,00.

Vraag:

9. Wat maakt dat er extra financiële gevolgen moeten zijn in video op te nemen en uit te zenden als deze extra kosten voorkomen kunnen worden door met het reeds bestaande en door de gemeente gebruikte NotuBiz te werken?

Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Nunspeet

In het kader van de herziening van het vergadermodel worden gelijktijdig de geheimhoudingsbepalingen, het openbaar maken van besluitenlijsten van besloten vergaderingen meegenomen.

Paragraaf 5. Besloten vergaderingen

In dit reglement worden de huidige bepalingen van 2022 gewijzigd naar de bepalingen van 2025 voor de raadsvergaderingen.

Artikel 24. Verslag en/of besluitenlijst besloten vergadering

In artikel 24 van 2022 staat dat tijdens de besloten *raadsvergadering* de raad een besluit neemt over *het al dan niet openbaar maken* van het vastgestelde verslag en/of de besluitenlijst. In de nieuwe bepaling van 2025 is *het al dan niet openbaar maken* gewijzigd in *het al dan niet opheffen van de geheimhouding*.

Vragen:

10. Het opheffen van geheimhouding leidt niet automatisch tot actieve openbaarmaking. Sterker nog, dit beperkt zelfs de transparantie. In de Nunspeet huis-aan-huiskrant van 22 oktober 2024 lezen we uw uitspraak: "Veiligheid, duidelijke communicatie, openheid. Belangrijke onderwerpen waar we als gemeente actief aan werken" Hoe verhoudt uw uitspraak zich tot het op deze manier beperken van de transparantie?
11. De nieuwe Wet open overheid (Woo) die per 1 november 2024 is ingegaan, verplicht gemeenten tot actieve openbaarmaking. De wet beoogt meer overheidsinformatie openbaar te maken op een beter toegankelijke wijze, om zo de transparantie en efficiëntie van lokale overheden te verbeteren. De wet streeft ernaar de democratische processen te versterken door inwoners beter te informeren en de toegankelijkheid van overheidsinformatie te vergroten.

Hoe verhoudt deze artikelwijziging zich tot de wijze waarop de Gemeente Nunspeet de lokale democratie richting de toekomst daadwerkelijk wil versterken?

Verordening op de raadscommissies gemeente Nunspeet

Hoofdstuk 5 Besloten vergadering

In dit reglement worden ook de huidige bepalingen van 2022 gewijzigd naar de bepalingen van 2025 voor de commissievergaderingen.

Artikel 26. Verslag

In artikel 26 van de bepaling uit 2022 staat dat de besluitenlijst van een besloten commissievergadering zo spoedig mogelijk in een *openbare vergadering* ter vaststelling wordt aangeboden. Tijdens deze vergadering neemt de raadscommissie een beslissing over *het al dan niet openbaar maken* van de besluitenlijst.

In de nieuwe bepaling van 2025 is *openbare vergadering* in *besloten vergadering* gewijzigd. Tevens is *het al dan niet openbaar maken* in *het al dan niet opheffen van de geheimhouding* gewijzigd.

Vragen:

12. Ook met deze nieuwe bepalingen voor 2025 wordt de deur naar transparantie in plaats van open, dicht gezet. Wat is de definitie van transparantie van en door de gemeente Nunspeet?
13. Het raadsakkoord 2022-2026 heeft als titel 'Samen meer voor elkaar'. Waaruit blijkt 'samen'?
14. Wat is de definitie van de Gemeente Nunspeet van 'samen' in deze context in relatie tot de, ook door u in de krant genoemde, openheid naar inwoners?

Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Nunspeet

Artikel 25. Opheffing geheimhouding

In artikel 25 wordt aan de raad de mogelijkheid geboden de geheimhouding van stukken op te heffen; stukken die niet per se aan hem behoeven te zijn overgelegd. Dit geeft de raad een brede bevoegdheid om transparantie te bevorderen, zelfs als de stukken niet rechtstreeks aan haar zijn gepresenteerd. Het benadrukt de controlerende functie van de raad en haar rol als hoogste orgaan binnen de gemeente. Deze bevoegdheid wordt echter verwijderd en vervangen.

Vervangen door: de opgelegde geheimhouding *met betrekking tot aan de raad verstrekte informatie* vervalt, indien de raad de verplichting tot geheimhouding opheft.

Vraag:

De raad, de vertegenwoordiging van de inwoners van de gemeente Nunspeet, heeft met deze voorgestelde wijziging niet meer de bevoegdheid om de geheimhouding op te heffen van stukken, ongeacht of deze stukken direct aan de raad zijn voorgelegd. Dit betekent dat de raad niet meer de geheimhouding kan opheffen van documenten die bijv. door het college of de burgemeester zijn behandeld en onder geheimhouding zijn geplaatst.

Openbaarheid en transparantie zijn belangrijke principes binnen het openbaar bestuur. Het feit dat de raad minder invloed heeft op het opheffen van geheimhouding is een beperking van haar mogelijkheid om effectief toezicht te houden en verantwoording te eisen.

Als de raad in dit geval niet in staat is om geheimhouding op te heffen, leidt dit tot een situatie waarin er minder democratische controle is over beslissingen die buiten het zicht van de publieke verantwoording plaatsvinden. Dit zorgt voor een verschuiving richting een meer gesloten bestuurscultuur.

15. Is hier sprake van de lokale democratie versterken? En zo ja, hoe?

Vraag:

Het is belangrijk dat er een gezonde dualiteit bestaat tussen de raad en het college, waarbij beide organen elkaar in balans houden. Het ontbreken hiervan kan leiden tot een situatie waarin kritische vragen niet meer gesteld kunnen worden, wat schadelijk is voor een functionerende democratie.

16. Hoe dient het gegeven dat raads- en commissieleden terughoudend moeten zijn in het stellen van aanvullende schriftelijke technische (gedetailleerde) vragen aan het college, in bovengenoemde context te worden gezien?

Op grond van artikel 25, derde en vierde lid, van de wet, kan geheimhouding worden opgelegd door het college, de burgemeester en een commissie, ieder ten aanzien van stukken die zij aan de raad of aan leden van de raad overleggen. De opgelegde geheimhouding met betrekking tot aan de raad overgelegde stukken vervalt, indien de raad de oplegging niet in zijn eerstvolgende vergadering die volgens de presentielijst door meer dan de helft van het aantal zitting hebbende leden is bezocht, wordt bekrachtigd. Deze bevoegdheid van de raad wordt ook verwijderd.

Vragen:

Dit geeft het college, de burgemeester en de wethouders meer macht om geheimhouding te handhaven. De raad kan de geheimhouding niet meer laten vervallen door deze niet te bekrachtigen in de eerstvolgende vergadering.

De raad verliest een belangrijk instrument om snel en effectief controle uit te oefenen op de geheimhouding van stukken. Dit verzwakt de controlerende taak van de raad, aangezien het moeilijker wordt om geheimhouding op te heffen.

Door het wegvallen van de vervaltermijn kan informatie langer geheim blijven. Dit leidt tot verminderde transparantie in het lokale bestuur, omdat het opheffen van geheimhouding een actieve handeling van de raad vereist.

Deze wijziging kan de lokale democratie onder druk zetten. Raadsleden hebben nu minder toegang tot informatie of moeten extra inspanningen leveren om geheimhouding op te heffen, wat hun werk kan bemoeilijken.

Deze verandering vereist dat raadsleden alerter zijn op geheimhouding en actiever moeten optreden om transparantie te waarborgen. Dit leidt tot een verschuiving in de machtsbalans tussen raad en college, waarbij de raad meer moeite moet doen om zijn controlerende functie effectief uit te oefenen.

17. In het raadsakkoord 2022-2026 'Samen meer voor elkaar' staat dat het belangrijk is de gemeenteraad op een juiste manier in positie te brengen. Wordt daarmee deze positie bedoeld? En zo nee, welke positie dan?

18. Is op basis van de in dit voorstel geformuleerde uitgangspunten en uitwerking daarvan voor de herziening van het vergadermodel van de gemeenteraad van Nunspeet en de ontwerpen van de Reglement van orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van de raad van de gemeente Nunspeet 2025 en de Verordening op de raadscommissies gemeente Nunspeet 2025, de conclusie gerechtvaardigd dat van 'samen meer voor elkaar', de gemeenteraad op een juiste manier in positie brengen, de lokale democratie versterken, openheid, transparantie geen sprake is?

Om redenen van communicatie naar inwoners en een zorgvuldig proces, zie ik uw antwoorden op mijn vragen graag op of voor donderdag 5 december a.s. tegemoet. Mochten inwoners, na door mij gedane publicatie van uw antwoorden, zich willen aanmelden voor inspraak tijdens de commissievergadering van 10 december a.s., dan is dat nog op tijd.

Met vriendelijke groet,
Sandra S. Bonestroo

Overige opmerkingen ter info:

- De verordening op de raadscommissie gemeente Nunspeet 2025 is in tegenspraak met het raadsvoorstel ten aanzien van de mogelijkheid tot het uitoefenen van spreekrecht